

Meddelelser.

KRIMINALRETSKONFERENCE OM BETINGEDE DOMME.

Den 7. nordiske kriminalretskonference afholdtes i København den 9. juni 1952 med forhandlingsemnet: *Betingede domme m. v.*

I konferencen deltog:

fra Danmark:

justitsminister *Helga Pedersen*, departementschef *V. Boas*, kontorchef *Chr. Ludvigsen*, straffelovskommissionens medlemmer: professor *Stephan Hurwitz*, professor *H. Helweg*, landsdommer *F. Lucas*, statsadvokat *K. Kirchheiner*, kontorchef *Erik Vetti*, landsdommer *Bodil Dybdal*, overlæge *G. K. Stürup*, politiinspektør *A. Haslund*, landsretssagfører *Karmark Rønsted*, vicedirektør *A. Hye-Knudsen*,

fra Finland:

justitieråd *Heikki Tauleri*, vicehäradshövding *Marga Ahlqvist*,

fra Island:

kriminaldommer *Valdimar Stefánsson*,

fra Norge:

professor *Johs. Andenæs*, rigsadvokat *Andr. Aulie*, høyesterettsadvokat *Rolv Ryssdal*,

fra Sverige:

president *Karl Schlyter*, professor *Ivar Strahl*, lagbyråchef *B. Kjellin*, byråchef *Torsten Eriksson*, hovrättsfiskal *Carl Holmberg*.

Forhandlingerne sammenfattedes på mødet således:

Det første hovedemne har været spørgsmålet om *valg af system for de såkaldte betingede domme*. Fra svensk og dansk side er man stemt for, at der i tilfælde, hvor positive tilsyns- eller forsorgsforanstaltninger („skyddstillsyn“) anordnes, gives dom direkte hertil uden anvendelse af den betingede doms mønster i klassisk forstand. Dette synspunkt har også fået tilslutning fra finsk side. Fra norsk side kan man vel principielt give synspunktet tilslutning, idet man mener, at den fremtidige udvikling må føre ad denne vej, men med henblik på aktuel norsk lovreform mener man at måtte beholde den betingede dom i dens hidtidige hovedform, dog således at der gives adgang til et fakultativt valg mellem betinget dom som eksekutionsudsættelse og som domsudsættelse.

For så vidt angår tilfælde, hvor hovedvægten i den afgørelse, som træffes, ikke skal lægges på positive tilsyns- eller forsorgsforanstaltninger, er det under konferencen overvejende blevet gjort gældende, at der i sådanne tilfælde må være adgang til en betinget dom efter gammelt mønster med eller uden fastsættelse af straf i dommen, men således at der til denne ikke knyttes dyberegående tilsynsforanstaltninger eller vilkår. På dette sidste punkt har dog flertallet i den danske delegation ment at burde opretholde en adgang til at kombinere den betingede dom med tilsynsforanstaltninger og vilkår i visse sær-

lige tilfælde, hvor praktiske hensyn taler for en mellemøsning af denne art. Fra svensk side er man ikke tilbøjelig til at forbinde en betinget dom med anden særlig forskrift end vedrørende opfyldelsen af pålagt erstatningspligt.

Som det andet hovedemne er drøftet *organisations- og kompetencespørgsmål med hensyn til tilsyns- eller forsorgsmyndighederne*. Diskussionen har særlig drejet sig om et fra svensk side fremkommet foreløbigt udkast vedrørende organisationen af „skyddstillsyn“. Man tænker sig fra svensk side en udvidelse af „skyddskonsulent“-organisationen i forbindelse med lokale „tillsynsnämnd“, der skal fungere som en art specialdomstole i spørgsmål vedrørende skyddstillsyn, samt en tilvejebringelse af et passende antal frivillige tillidsmænd. Den grundlæggende tanke er at effektivisere tilsynet. Af særlig vigtighed er i denne forbindelse en korttidsbehandling på „rätjong-anstalter“ under de lokale tilsynsnævns ledelse. Denne behandling skal være frigjort for enhver strafmæssig karakter. Der nævnes endvidere en centralanbringelse for korttidsbehandling med henblik på vanskeligere tilfælde. Over for hele denne organisationsplan har man fra dansk side henvist til straffelovskommissionens foreløbige lovudkast, hvorefter det er grundtanken, at Dansk Forsorgsselskab i samvirke med de ordinære domstole skal udgøre den for forsorgsopgaverne nødvendige organisation. Der er fra dansk side nærmere gjort rede for den påtænkte kompetencefordeling, der overlader fastsættelsen af mindre indgribende foranstaltninger til Dansk Forsorgsselskab, medens ellers rettens afgørelse er påkrævet. Diskussionen har i ganske særlig grad drejet sig om hensigtsmæssigheden af anstaltsanbringelse, anbringelse i hjem eller institution etc. som led i forsorgs- eller tilsynsforanstaltninger. Der er fra flere sider ytret betænkelighed ved, at den påtænkte svenske ordning kan medføre en fare for uheldig indvirkning af mere kriminelle elementer på de unge, der anbringes sammen med dem i de planlagte lokale anstalter, men over for dette er på den anden side henvist til den lægepædagogiske fordel, som skulle kunne opnås gennem en egnet gruppeterapi. Fra norsk og finsk side har der ikke været fremlagt positive forslag i emnet, idet særlig bemærkes, at det foreliggende norske udkast henviser de her foreliggende spørgsmål til afgørelse ved kongelig anordning. St. H.

SEMINAR I LONDON OM PROBATION.

I dagene 20.—30. oktober 1952 afholdtes i London *De Forenede Nations 2. europæiske seminar*; emnet var „probation“-systemet. 17 lande, hvoriblandt Danmark, Finland, Norge og Sverige, var repræsenterede på seminaret, de fleste ved fire delegerede; hertil kom en del observatører. Der var forud for seminaret udarbejdet nationale redegørelser om anvendelsen af betingede domme og forsorg samt 12 artikler og afhandlinger om specielle emner inden for probationen. Forfatterne til de sidstnævnte indlæg (deriblandt professorerne *Hurwitz* og *Strahl*) talte i plenarmøder om deres emner, med efterfølgende

diskussion, og iøvrigt arbejdedes der daglig i fire studiegrupper. Der var desuden foranstaltet en række besøg i fængsler, ungdomshjem, psykiatriske observationsklinikker m. v. samt udflugter til Oxford og Cambridge. Ved seminarets afslutning vedtoges en ret udførlig rapport over forhandlingerne. Rapporten vil blive offentliggjort af De Forenede Nationer og derefter fremkomme her i tidsskriftet. K. W.

DEN NORSKE KRIMINALISTFORENING 60 ÅR.

18. oktober 1952 var det 60 år siden Den norske kriminalistforening ble stiftet. 17. oktober ble det holdt årsmøte med valg og foredrag og 18. oktober jubileumsmøte. Den danske kriminalistforening var representert ved landsretssagfører Jon Palle Buhl, overretssagfører F. Dragsted og landsdommer Jørgen Trolle, den finske forening ved professor jur. dr. Brynolf Honkasalo og den svenske forening ved justitierådet Nils Beckman og lagbyråchefen Bjørn Kjellin.

Det sittende styre, bortsett fra ekspedisjonssjef C. Kyhn Gløersen, som hadde frasagt seg gjenvalg, ble gjenvalgt. Som styremedlem i hans sted ble valgt ekspedisjonssjef Johs. Halvorsen. Foruten denne består styret nå av: Professor dr. juris Johs. Andenæs (formann), riksadvokat Andr. Aulie (nestformann), professor dr. med. Gabriel Langfeldt, h.r.advokat Leif S. Rode, h.r.dommer Reidar Skau, professor dr. med. Ørnulv Ødegård og h.r.advokat Rolv Ryssdal (sekretær). Varamenn: Overlege O. Lingjærde, generalsekretær Iv. Rummelhoff og lagmann Reidar Aasgaard.

Aftenens foredrag var ved lagmann Trygve Leivestad som talte om „Momenter til revisjon av straffeprosessloven“. I den etterfølgende diskusjon deltok: Justitierådet Nils Beckman, h.r.advokat J. B. Hjort, landsdommer Jørgen Trolle, statsadvokat Karl Lous, lagbyråchefen Bjørn Kjellin, lagmann G. Nissen og professor dr. juris Johs. Andenæs.

Etter møtet, som var besøkt av ca. 150 medlemmer, var det selskabelig samvær. Til stede på møtet var den konstituerte justisminister, Kai Knudsen.

På jubileumsmøtet neste dag holdt h.r.advokat Leif S. Rode foredrag om „Den norske kriminalistforening gjennom 60 år“. I den etterfølgende festmiddag deltok foruten en rekke gjester ca. 40 av foreningens medlemmer. A. B.

DANSK KRIMINOLOGISK SELSKAB

har afholdt møder den 10. og 30. oktober samt den 14. november 1952. Ved det første af disse møder indledte byråchef *Torsten Eriksson*, Stockholm, om „*Svensk fångvård på nya vägar*“.

Indlederen oplyste, at man i Sverige i 1945 var gået over til et nyt straffuldbyrdelsesprincip, baseret på at frihedstab i sig selv var tilstrækkelig straf, hvorhos man burde foretage en vis reformering af fangerne, således at de blev dygtiggjorte med henblik på deres tilbagevenden til det almindelige liv. Man fraveg herved Pennsylvania-systemet med tavshed under arbejdet og progressiv fangebehandling. Ho-

vedtanken var, at fangerne skulle opdeles således, at kun de, der havde forstærket bevogtning behov, blev isolerede i lukkede anstalter. 1945-principperne var baseret på president Schlyters planer fra hans periode som justitsminister i 1934.

Efter de samme planer fik man bragt bødeafsonerne ned fra 10 à 12.000 om året til nogle få hundrede, idet man indførte afbetalingsregler m. m.

Reglerne om prøveløsladelse og reglerne om behandling af abnorme lovovertrædere samt overførelse af den danske ungdomsfængselsidé betød også brud med tidligere tiders strafafsoningspolitik.

Schlyter-planen af 1934 er imidlertid nu afløst af Zetterberg-planen af 1950. Denne bygger udelukkende på anstaltsbehandling efter omhyggelige klientelundersøgelser. Zetterberg har opstillet et langtidsprogram og et korttidsprogram. Det sidste skulle baseres på det nuværende anstalts-system.

Først og fremmest skal reformerne gælde for de unge lovovertrædere, så for de abnorme lovovertrædere og sidst for resten.

Langtidsplanerne indeholder bl. a. Røxtuna-planen. I Røxtuna skal interneres 65 unge lovovertrædere mellem 18 og 21 år, der er idømt ungdomsfængsel; til de 65 internerede skal svare et personale på 55. Der skal foretages gruppedeling i små grupper med medicinsk-psykologisk ledelse. Røxtuna bygges nu og påregnes færdigt i 1954.

Der er iøvrigt nedsat en kommission „1951 års fængvårds utredning“ vedr. korttidsproblemet. Overlæge, dr. med. Georg K. Stürup er sagkyndigt medlem af denne kommission.

Indlederen oplyste, at der var udarbejdet en række betænkninger, bl. a. vedr. fængselsbesøg, forbedring af personlig uddannelse, behandling af yngre fanger m. v.

Herefter gik indlederen over til at omtale Rayon-systemet. Planerne herom er færdige og ligger på justitsministerens bord. Der er udarbejdet en kort betænkning på 67 sider, der revolutionerer fangebehandlingen, idet denne i sin helhed lægges under psykiatrisk ledelse. Fangernes fordeling mellem de nuværende 50 anstalter er hidtil foretaget af styrelsen, men dette system er upraktisk og virker for langsomt. Ved Rayon-systemet er landet opdelt i 6 områder. Fordelingen af fangerne indenfor disse 6 områder foretages af chefen for det pågældende område. Chef-psykiateren for området fører et overtilsyn, og beslutninger tages nu efter de pågældendes konkrete erfaringer. Dette vil føre til i princippet helt revolutionerende ændringer. Uddannelsen af ledende funktionærer lægges om efter universitetsprincipper. Idag har kun psykiaterne en omfattende uddannelse. Fremtidens ledere må have en læge-pædagogisk uddannelse.

Iøvrigt er uddannelse ikke nok, man må have et laboratorium og et forskningsinstitut. Der er i forvejen stor interesse for et kriminologisk institut og et kriminalstatistisk institut, men ligeså vigtigt er et institut for fangebehandling.

Her bør de nordiske lande træde i samarbejde.

I diskussionen deltog fængselsinspektør *Rafael*, overlæge, dr. med.

Jørgen Ravn, overlæge, dr. med. *Max Schmidt*, direktøren for fængselsvæsenet *H. Tetens*, overlæge, dr. med. *Georg K. Stürup* og lektor *Karl O. Christiansen*.

★

Ved mødet den 30. oktober 1952 indledte direktør for Mødrehjælpen, cand. jur. *Vera Skalts* diskussion om „Abortproblemet“.

Indlederen gjorde rede for de lovregler, der siden Danske Lov havde været gældende for dette område, og oplyste, at der havde været en enorm stigning i antallet af henvendelser til Mødrehjælpen. Det var dog Mødrehjælpens erfaring, at enhver sund og normal kvinde gerne ville have sit barn, og det lykkedes efter de alsidige undersøgelser, der blev foretaget gennem Mødrehjælpen med lægelig, juridisk og sociologisk bistand, at få en stor del af de pågældende til at frafalde ønsket om afbrydelse.

Gennem socialrådgiveren søgte man at finde frem til årsagerne til vanskelighederne. Derefter foretoges en lægelig undersøgelse og i 80 % af tilfældene psykiatrisk undersøgelse. Ved en samlet konference behandlede materialet og man søgte at finde frem til hvilke udveje, der var for at hjælpe kvinden.

Hvis der forelå alvorlig fare for liv eller helbred ved gennemførelsen af svangerskabet, afgav Mødrehjælpen indstilling om afbrydelse. I 97 % af de tilfælde, hvor Mødrehjælpen indstillede, fulgte kirurgerne indstillingen.

Indlederen præciserede, at man i Mødrehjælpen så kvinden på det tidspunkt, hvor hun stod midt i problemerne. Disse kan opdeles i personlige, lægelige og økonomiske problemer. Den familierådgivning, der finder sted gennem Mødrehjælpen, betyder en stor hjælp, ligeledes er det hjem, Mødrehjælpen har på „Nebbegård“, til stor nytte.

Af et rådighedsbeløb, der står til Mødrehjælpens disposition, kan udbetales støtte til tabt arbejdsfortjeneste, hjælp i hjemmet, indskud til lejlighed m. m.

70 til 80 % af de, der får afslag på afbrydelse, gennemfører svangerskabet.

Mødrehjælpen står på mellemstandpunktet mellem de to yderliggående synspunkter, dels at man aldrig må afbryde et svangerskab, dels at kvinden skal have fuldstændig fri rådighed over afbrydelse eller ikke.

Indstillingsprocenten er f. t. 40. Abort er i dag i mindst ligeså høj grad den gifte kvindes som den ugifte kvindes problem. Indlederen ønsker lovreglerne tydeliggjort således, at der ikke var tvivl om, at „helbred“ betød både legemlig og sjælelig helbred, samt at „fare“ ikke behøvede at betyde absolut aktuel fare.

Indlederen fandt det urigtigt, at afgørelsen efter den nuværende lov skal træffes af to læger. Synspunkterne differerer, og lægerne mangler hjælpemidler til undersøgelsen. Man bør udbygge Mødrehjælpen med et samråd mellem psykiatere, socialpraktikere og gynækologer.

Indlederen tilbageviste påstanden om, at Mødrehjælpen går ud over loven og idag anvender social indikation, og oplyste, at man i realiteten var ret tilbageholdende. Man havde en afbrydelsesprocent på 4,1 mod f. eks. 7 % i Schweiz.

Indlederen gik iøvrigt stærkt ind for en udvidet oplysning om prævention samt en mentalitetsændring overfor den ugifte moder.

Fristen, indenfor hvilken afbrydelse kan ske, burde efter indlederen mening forlænges.

I diskussionen, hvor der blev givet udtryk for forskellige opfattelser, deltog:

professor, dr. med. *Erik Rydberg*, overlæge, dr. med. *Jørgen Ravn*, overlærer *Orla Remmer*, frøken *Helyett Simonsen*, overlæge, dr. med. *G. K. Stürup*, dr. *Henrik Hoffmeyer* og politiinspektør *Henry Kudsk*.

*

Den 14. november 1952 talte professor, dr. jur. *Stephan Hurwitz* om betingede domme, specielt med henblik på det engelske probations-systems anvendelses-muligheder i Danmark.

Indlederen omtalte det i oktober måned 1952 afholdte seminar i London, hvor der havde været enighed om at videreudvikle anvendelsen af betingede domme og probationssystemet.

Indlederen redegjorde for forskellen mellem det oprindelige franske *sursis*-system, hvor man i forbindelse med dom til en bestemt straf gav udsættelse med straffuldbyrdsen uden tilsyn eller andre forholdsregler og det engelsk-amerikanske *probations*-system, hvor man ikke blot gav en eksekutionsudsættelse, men en domsudsættelse forbundet med tilsyn og med positiv behandling.

Taleren erklærede sig som tilhænger af probationssystemet med visse tilføjelser. Man måtte ifølge et særligt kapitel i straffeloven kunne dømmes til „forsorg“, således at behandling udenfor fængslerne i straffeloven indføjtes som en med fængselsbehandling ligestillet forholdsregel. Betingede domme, hvor der alene fritages for straf, vil stadig have deres område.

Indlederen præciserede, at drøftelserne vedrørte voksne lovovertrædere, og at man ikke gennem dette system kunne løse problemkredsen omkring ungdomskriminaliteten. I denne forbindelse omtales de forsøg, der gøres i England med kortvarige strenge frihedsberøvelser for unge lovovertrædere, ligesom det vesttyske jugend-arrest.

Vedrørende de enkelte problemer, der var forbundet med probations-systemet, udtalte indlederen bl. a., at man efter hans opfattelse kunne gå vidt i retning af ikke at fastsætte den straf, der ville være forskyldt, hvor vilkårene ikke overholdes.

Vedrørende spørgsmålet om det burde være retten eller anklagemyndigheden, der traf afgørelsen, erklærede indlederen, at selvom man i Danmark var meget vidtgående med hensyn til tiltalefrafald, burde det principalt være et domstolsanliggende.

Indlederen gik stærkt ind for, at man fjernede legale begrænsninger for, hvornår probation kunne anvendes. Det burde ikke være afhængigt af forbrydelsens art, den forskyldte straf, sigtedes alder eller om der forelå recidiv. Man måtte arbejde med smidige regler.

Der måtte lægges stor vægt på personundersøgelserne, idet det var givet, at ikke alle egner sig til probation. Man måtte kræve, at der var behov for behandling, en behandling til rådighed og en person, der egnede sig til behandling.

Personlighedsundersøgelserne måtte foretages med pågældendes samtykke, hvis de påbegyndes, før skyldspørgsmålet var afgjort.

Principielt var tilsynsopgaven en statsopgave. Her i landet var der dog ikke anledning til at tænke på nogen umiddelbar reform i forhold til Dansk Forsorgsselskab. Man burde have en kerne af professionelle undersøgere.

Indlederen erklærede, at tilsyn under probationsperioden måtte være obligatorisk. Herudover måtte vilkårene fastsættes legalt, f. eks. lægelig kur, afholdspålæg, dog modificeret således, at det kun var overtrådt ved misbrug. Indlederen erklærede, at straffelovens §§ 57 og 58 var forældede. I tilfælde, hvor probation må opgives og afløses af straf, må man holde sig indenfor den straf, der kunne have været fastsat ved det oprindelige delikt, men de vide strafammer måtte anvendes op eller ned under hensyntagen til samtlige nu foreliggende omstændigheder.

I diskussionen deltog landsdommer *Theodor Petersen*, direktør *Otto Schlegel*, sekretær *Jon Johnsen*, reservelæge, dr. med. *Jan Sachs*, direktør *H. Tetens*, overlæge, dr. med. *Poul Reiter*, lektor *Karl O. Christiansen*, kontorchef *Peter Ammundsen*, og overlæge, dr. med. *Max Schmidt*.
J. P. B.

KRIMINALPOLITISKA SÄLLSKAPET I GÖTEBORG

har under 1952 hållit fyra sammanträden, varvid behandlats följande ämnen: 27/3 „Allmänpreventionens problem“ (inledare: professorn Johs. Andenæs, Oslo); 14/5 „Erfarenheter från en studieresa i Amerika rörande behandlingen av kriminell ungdom“ (inledare: doktor Birger Sjödén, Lövsta); 17/10 „Tattarfrågan i sociologisk belysning“ (inledare: professorn Torgny Segerstedt, Uppsala) samt 25/11 „Alkohol och kriminalitet“ (inledare: försäkringsdirektören Gunnar Nelker, Stockholm, „Sambandet mellan alkohol och kriminalitet i statistisk belysning“; dr. med. Max Schmidt, Köpenhamn, „Medicinsk behandling av kriminella alkoholister“).

Sällskapets angelägenheter handhavas av en möteskommitté, som under 1952 utgjorts av följande personer: överläkaren Rudolf Lindqvist, rådmannen Martin Hammar, skyddskonsulenten Folke Söderberg och statsåklagaren Gustaf Persson. Mötesförhandlingarna ledas av en för varje sammanträde utsedd ordförande. Sällskapet hade vid 1952 års utgång 70 ledamöter.
H. G.